

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

BÜLTEN

SAYI – III

Mayıs 2016

Güncel hukuki gelişmelere ilişkin makalelerin ve bilgi notlarının yer aldığı, aylık olarak yayımlanan bültenimizin üçüncü sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Bültenimiz genel hukuki bilgi paylaşımı amacıyla hazırlanmış olup, belirli bir olaya yönelik görüş bildirme amacını taşımamaktadır. Bültende yer alan konularla ilgili somut olaya özel bilgi almak için hukuk büromuzla irtibata geçebilirsiniz.

Av. Dr. Levent Bıçakcı

Av. H. Can Bıçakcı

Av. Özge Gör

Av. Cemile Özcan

Av. A. Aybüke Alver

Av. Ahmet Bayraktar

Av. Deniz Torun

Av. Fatma Ayhan

Av. Faruk Erdoğan

İÇİNDEKİLER

UMUMA ARZ SALAHİYETİ VE KORUNMASI	2
KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU YÜRÜRLÜĞE GİRDİ	20
HUKUK SİSTEMİMİZDE “YENİ” BİR KANUN YOLU: <i>İSTİNAF</i>	27

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

UMUMA ARZ SALAHİYETİ VE KORUNMASI

GİRİŞ

Bu çalışmada 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda (FSEK) düzenlenen manevi haklardan biri olan umuma arz salahiyetinin kapsamı ve bu hakkın korunması konuları incelenmiştir. İnceleme kapsamında öncelikle, umuma arz salahiyetinin daha iyi anlaşılabilmesi için konuyla ilişkili olan eser, eser sahipliği gibi temel kavramlar üzerinde durulmuştur. Bu noktada belirtmek gerekir ki, çalışmada açıklanan manevi hak, eser, eser sahibi gibi kavramlar oldukça kapsamlı ve haklarında birçok doktrin tartışmasının olduğu, başlı başına birer çalışma konusu olabilecek kavramlar olduğundan, bu çalışmada bu kavramlar sadece umuma arz salahiyetini ilgilendirdiği nispette açıklanmıştır.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

Daha sonrasında ise umuma arz salâhiyeti hakkı ayrıntılı olarak açıklanmış ve bu konudaki çeşitli doktrin tartışmalarına yer verilmiştir. Bu hakla bağlantılı nitelikte olan umuma arzı men etme yetkisi ile eserin içeriği hakkında bilgi verme yetkisi de çalışmanın ilk bölümünde incelenmiştir.

Çalışmanın ikinci kısmında ise umuma arz salâhiyeti hakkının korunmasına ilişkin hükümler incelenerek, kanunun tanıdığı bu hakları kullanmaya ehil kişilerden bahsedilmiştir. Son olarak ise FSEK’de düzenlenen koruma mekanizmalarından umuma arz salâhiyeti için kullanılabilecek olan tecavüzün ref’i, tecavüzün men’i ve tazminat davaları ayrı başlıklar altında, uygulamadan da örnekler verilerek incelenmiştir.

I. FSEK KAPSAMINDA MANEVİ HAKLAR VE UMUMA ARZ SALAHİYETİ

Manevi haklar, FSEK ile koruma altına alınan, eser sahiplerinin hak türlerinden biridir. Kanunun üçüncü bölümünde “*Fikri Haklar*” başlığı altında düzenlenen madde 13¹ hükmü ile eser sahibinin hakları ikiye ayrılmıştır. Bu çalışmanın konusu olan umuma arz salâhiyeti de kanunda düzenlenen manevi haklardan biri olduğundan öncelikle genel hatlarıyla manevi hakların özelliklerinin belirtilmesinde yarar vardır.

A. GENEL OLARAK

Manevi haklar, eser sahibinin ortaya çıkarttığı eser nedeniyle doğan ve eser sahibinin kişiliğine bağlı, ayrılamaz haklardır². Manevi haklar FSEK madde 14, 15, 16 ve 17’de ayrı ayrı düzenlenmiştir. Bunlar, umuma arz salâhiyeti (FSEK madde 14), adın belirtilmesi salâhiyeti (FSEK madde 15), eserde değişiklik yapılmasını menetmek (FSEK madde 16) ve eser sahibinin zilyet ve malike karşı haklarıdır (FSEK madde 17). Bu noktada belirtmek gerekir ki doktrinde manevi hakların *numerus clausus*, bir başka

¹ FSEK m. 13 f.1. “*Fikir ve sanat eserleri üzerinde sahiplerinin mali ve manevi menfaatleri bu kanun dairesinde himaye görür*”.

² Tekinalp, Ünal: Fikri Mülkiyet Hukuku, Dördüncü Bası, İstanbul 2005, s. 151.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

deyişle sınırlı sayıda olup olmadıkları konusunda görüş ayrılığı mevcuttur. Kimi yazarlar kanunda sayılan haklardan başka eser sahibine ait bir manevi hakkın bulunmadığını ileri sürerken kimi yazarlar da kişilik hukukundan doğan hakların da manevi haklar kapsamında eser sahibini koruyabileceği görüşünü savunmaktadırlar³. Yargıtay uygulamasında ise FSEK’te düzenlenen manevi hakların sınırlı sayıda olduğu kabul edilmektedir. Nitekim Yargıtay’ın 2003 yılında vermiş olduğu bir kararda⁴ FSEK’te eser sahibinin mali ve manevi haklarının ayrı ayrı düzenlendiğini ve bunlardan manevi hakların sınırlı olarak gösterildiği belirtilmiştir. Kanaatimizce de manevi haklara ilişkin olarak doktrindeki sınırlı sayı görüşü ve Yargıtay uygulaması isabetlidir. Zira kişilik haklarının manevi haklardan sayılarak koruma altına alınması gereksizdir, kişilik hakları her daim koruma altında olan, vazgeçilemez haklardandır. Kaldı ki FSEK özelinde de m. 14 f. 3’te eser sahibinin kişilik haklarını kesin olarak koruma altına almıştır.

Manevi haklar, doğası gereği eser sahibinin kişiliğine bağlı olduğundan bir başkasına devredilemez, ne var ki bu hakların kullanılma yetkisinin 3. kişilere devri mümkündür⁵. Bununla birlikte eser sahibi, kullanma hakkını devredeceği manevi hakkın devralan tarafından kullanılış şeklini belirleme hakkını da haizdir⁶. Bu husus umuma arz salahiyeti konusunda daha ayrıntılı şekilde açıklanacaktır.

Manevi haklara ilişkin olarak tartışılan bir başka husus, manevi hakların miras ile mirasçılara intikal edip etmediği, terekeye girip girmediği hususudur. Bir görüşe göre manevi hakkın kullanım yetkisi miras yolu ile FSEK madde 19’da belirtilen kişilere bırakılabilmektedir⁷. Ancak FSEK madde 19’da sayılan mirasçılar, manevi hakların kullanım yetkisini miras ile intikal yolu ile değil, kanunun açık hükmü ile elde etmektedirler⁸. Hatta mirasçılar mirası reddetseler bile FSEK madde 19’dan doğan

³ Arslanlı, Halil: Fikri Hukuk Dersleri II, Fikir ve Sanat Eserleri, İstanbul 1954, s. 79 - 80.

⁴ Yargıtay 11. HD 2003/7032 E. 2004/1586 K. 23.2.2004 T.

⁵ Yavuz, Levent/Alıca, Türkay/Merdivan, Fethi: Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt 1, Ankara 2013, s. 236.

⁶ Tekinalp, s. 153.

⁷ Arslanlı, s.88, s.171.

⁸ Yavuz/Alıca/Merdivan, s. 237.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

haklarını kullanabilirler⁹. Burada altı çizilmesi gereken, manevi hakkın kendisinin değil, kullanım yetkisinin intikal ettiği hususudur.

Yukarıda da belirtildiği üzere umuma arz salahiyeti dışında kalan manevi haklar, adın belirtilmesi salahiyeti, eserde değişiklik yapılmasını menetmek ve eser sahibinin zilyet ve malike karşı haklarıdır. Adın belirlenmesi salahiyeti, eserin umuma arzında veya yayımlanması sırasında eser sahibinin adının veya müstear adının kullanılmasına veya eserin isimsiz olarak umuma arza veya yayımlanmasına karar hakkının eser sahibine ait olmasıdır. Eserde değişiklik yapılmasını menetmek, FSEK m. 16'da¹⁰ belirtilen istisnalar ve sınırlar kapsamında eser sahibinin izni olmaksızın eser üzerinde üçüncü kişilerin değişiklik yapma hakkının engellenmesini düzenlemektedir. Son olarak eser sahibinin zilyet ve malike karşı hakları, eser sahibinin, FSEK m. 17'de¹¹ belirtilen sınırlar çerçevesinde aslın maliki ve zilyedinden, eserin aslından yararlanmayı talep etme hakkını düzenler. Ayrıca eserin tek ve özgün olması durumunda eser sahibi, yine Kanun'da belirtilen şartların gerçekleşmesi durumunda iade edilmek üzere eser aslını talep edebilir. Genel hatlarıyla manevi haklardan bahsettikten sonra, umuma arz

⁹ Tekinalp, s. 152.

¹⁰ FSEK m. 16: *"Eser sahibinin izni olmadıkça eserde veyahut eser sahibinin adında kısaltmalar, ekleme ve başka değiştirmeler yapılamaz. Kanunun veya eser sahibinin müsaadesiyle bir eseri işliyen, umuma arzeden, çoğaltan, yayımlayan, temsil eden veya başka bir suretle yayan kimse; işleme, çoğaltma, temsil veya yayım tekniği icabı zaruri görülen değiştirmeleri eser sahibinin hususi bir izni olmaksızın da yapabilir.*

(Değişik: 21/2/2001 - 4630/9 md.) Eser sahibi kayıtsız ve şartsız olarak yazılı izin vermiş olsa bile şeref ve itibarını zedeleyen veya eserin mahiyet ve hususiyetlerini bozan her türlü değiştirilmeleri menedebilir. Menetme yetkisinden bu hususta sözleşme yapılmış olsa bile vazgeçmek hükümsüzdür".

¹¹ FSEK m. 17: *"Eser sahibi, gerekli durumlarda, aslın maliki ve zilyedinden, koruma şartlarını yerine getirmek kaydıyla, 4 üncü maddenin 1 inci ve 2 nci bentlerinde sayılan güzel sanat eserlerinin ve 2 nci maddenin 1 inci bendinde ve 3 üncü maddede sayılıp da yazarlarla bestecilerin el yazısıyla yazılmış eserlerinin asıllarından geçici bir süre için yararlanmayı talep etme hakkına sahiptir. Eser sahibinin bu hakkı, bu eserlerin ticaretini yapanlar tarafından eseri satın alan veya elde eden kişilere müzayede ve satış kataloğu veya ilgili belgeler ile açıklanır. (Değişik: 7/6/1995 - 4110/7 md.) Aslın maliki, eser sahibi ile yapmış olduğu sözleşme şartlarına göre eser üzerinde tasarruf edebilir. Ancak eseri bozamaz ve yok edemez ve eser sahibinin haklarına zarar veremez.*

(Ek: 7/6/1995 - 4110/7 md.) Eserin tek ve özgün olması durumunda eser sahibi, kendisine ait tüm dönemleri kapsayan çalışma ve sergilerde kullanmak amacıyla, koruma şartlarını yerine getirerek iade edilmek üzere eseri isteyebilir".

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

salahiyeti ve bu konunun daha net irdelenmesi amacıyla eser ve eser sahipliği gibi kavramların kısaca açıklanması yerinde olacaktır.

B. UMUMA ARZ SALAHİYETİ KAVRAMI

1. ESER KAVRAMI

Eser kavramı FSEK’te “*tanımlar*” bölümünde madde 1/B-a’da “*Sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerini*” olarak tanımlanmıştır. FSEK kapsamında bir ürünün eser niteliğini haiz olması için, o ürünün sahibinin hususiyetini taşıması, sahibinin hususiyetini yansıtacak düzeyde şekillenmiş olması, FSEK madde 1/B-a’da belirtilen eser türlerinden birinin içine girmesi ve fikri bir çabanın ürünü olması gerekmektedir¹².

Yukarıda sayılan şartlar, FSEK anlamında bir ürünün eser sayılabilmesi için aranan objektif ve sübjektif şartları oluşturmaktadırlar. Buna göre korunacak eserin, sahibinin hususiyetini taşıması (sübjektif şart) ve şekillenmiş olması (objektif şart) gerekmektedir¹³. Bir başka deyişle eser sahibinin hususiyetinden anlaşılması gereken, genel hatlarıyla eserin, sahibinin kişiliğini, üslubunu yansıtmaması; eserin görüldüğü, dinlendiği, incelendiği ve sair durumlarda kişilere eser sahibini anımsatmasıdır. Bu anımsatma ve kişiliği yansıtma, genel geçer kuralları olmayan, her durumda ve eserde kendi içinde değerlendirilmesi gereken bir unsurdur. Objektif şart olan eserin şekillenmiş olması ise, eser sahibinin fikrinin herhangi bir şekilde vücut bulması, oluşmasıdır.

Eser kavramı için aranan bir başka şart ise ürünün kanunda sayılan eser türlerinden birinden olması gerektiğidir. Bunlar ilim ve edebiyat eserleri, musiki

¹² Tekinalp, s.97.

¹³ Tekinalp, s. 98 vd.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

eserleri, güzel sanat eserleri ya da sinema eserleridir. Bu eser türleri sınırlı sayıda sayılmış olup¹⁴ bunlar dışında herhangi bir kategori bulunmamaktadır ve kural olarak bir ürünün eser FSEK anlamında eser olup olmadığı tartışılacaksa, bu ürünün sayılan kategorilerden hangisine gireceğinin de belirtilmesi gereklidir.

2. ESER SAHİBİ KAVRAMI

Eser kavramı genel hatlarıyla incelendikten sonra, irdelenmesi gereken bir başka kavram da eser sahibi kavramıdır. Eser sahibi kavramı ve eser sahibinin kimler olabileceği hususu konumuz için oldukça önemlidir zira manevi haklardan umuma arz salahiyetine kimin sahip ve kullanmaya ehil olduğunun tespiti elzemdir. Eser sahibi kimi durumlarda tek bir kişiyken kimi durumlarda ise birden fazla kişinin eser sahibi olduğu durumlardan da bahsedilebilecektir. Özellikle eserden doğan manevi hakkın kime ait olduğu konusu, eserin birden fazla sahibinin olması durumunda daha dikkatli incelenmesi gereken bir noktadır.

a) TEK KİŞİNİN ESER SAHİPLİĞİ

Eser sahibi, FSEK madde 8’de “*Bir eserin sahibi, onu meydana getirendir.*” şeklinde sade bir şekilde tanımlanmıştır. Eser sahipliği, eser üzerindeki mali ve manevi haklardan oluşur. Eser sahipliğinin oluşumu için herhangi bir irade beyanına veya hukuki işleme gerek yoktur, eserin ortaya çıkarılmasının doğal sonucu olarak eseri meydana getiren eser sahibi olacaktır¹⁵.

b) BİRDEN ÇOK KİŞİNİN ESER SAHİPLİĞİ

¹⁴ Tekinalp, s. 107.

¹⁵ Yavuz/Alıca/Merdivan, s. 191.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

FSEK m. 9'da eser sahiplerinin birden fazla oluşu durumu ve m. 10'da da eser sahipleri arasında birlik durumu düzenlenmiştir. Öğretide birden fazla kişinin eser sahibi olması, toplu mülkiyet sistemine benzetilmiş ve "iştirak halinde eser sahipliği" ile "müşterek eser sahipliği" şeklinde bir ayırım yapılmıştır. Birbirinden ayrılabilir nitelikte olan eser sahipliği müşterek eser sahipliği iken, ayrılmaz bir bütün halinde bulunan eser sahipliği ise iştirak halinde eser sahipliği olarak nitelendirilmiştir¹⁶. Bu iki düzenleme arasındaki temel fark, eserin ayrılabilir olup olmamasıdır. Bir eseri birden fazla kişi birlikte oluştururken eserin bölümlere ayrılması mümkün ise, bu durumda m. 9 uyarınca eser sahiplerinin birden fazla oluşundan bahsedilecekken, yine birden fazla kişinin birlikte yaptığı fakat ayrılmaz nitelikteki bir eserden bahsediliyorsa bu durumda m. 10 uyarınca eser sahipleri arasında birlikten bahsedilecektir¹⁷. Bölümleri üç farklı yazar tarafından kaleme alınan bir kitap ilk kategoriye girerken, iki heykeltıraş tarafından birlikte yaratılan bir heykel ikinci kategoride yer alacaktır. Bu iki eser sahipliği arasındaki temel fark, eser sahiplerinin birden fazla olması durumunda her eser sahibi eserin tamamı üzerinde manevi hakları haizken aynı zamanda kendi bölümü üzerinde de hak sahibidir, bu kısma yönelik yetkileri tek başına kullanabilmektedir¹⁸. Eser sahipleri arasında birlik olması durumunda ise madde 10'un ikinci fıkrası uyarınca sahipler arasında adi ortaklık hükümleri, uygun düştüğü ölçüde uygulanacaktır.

3. UMUMA ARZ SALAHİYETİ

Umuma arz, eserin, eser sahibinin mahremiyetinden çıkarak üçüncü kişilerin duyu organları ile idrak edilebilir hale gelmesidir. FSEK m. 7'de de belirtildiği üzere bir eserin alenileşmesi, umuma arz ile gerçekleşir. Bir eserin ne zaman tamamlanmış olacağına ve umuma arz edileceğine münhasıran onu yaratan kişi karar verecektir. Bir

¹⁶ Erel, N. Şafak: "Fikri Hukuk Açısından Müzik Klipleri, FMR Cilt: 6, Sayı 2006/1", s. 60.

¹⁷ Tekinalp, s. 140-143.

¹⁸ Tekinalp, s. 141.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

eserin tamamlanmış olması, eser sahibini umuma arza zorlamak için yeterli bir sebep değildir, eser tamamlanmış olsa bile eser sahibi dilediği takdirde eserini kamuya sunmayabilir¹⁹. Bu kapsamda belirtmek gerekir ki, eser sahibinin sözleşmesel bir ilişkiyle dahi eserini umuma arz etmeye zorlamak mümkün değildir. Örneğin bir mimar ile mülk sahibi arasında akdedilen sözleşme uyarınca mimarın oluşturduğu projeyi mülk sahibi uygulamak zorunda değildir ve mimar da sözleşme hükümlerine dayanarak mülk sahibinin bunu ifa etmesini sağlayamaz. Böylesi bir durumda mimarın elinden gelecek yegane çözüm, sözleşmeye aykırılık nedeniyle tazminat talebi olacaktır²⁰.

Umuma arz edilecek eserin sahibi tek bir kişi olabileceği gibi kimi durumlarda eser üzerinde elbirliği veya paylı mülkiyetten de söz edilebilecektir. Eser sahipliği bölümünde de değinildiği üzere FSEK m. 9 ve 10 uyarınca paylı eserler ve elbirliğiyle meydana getirilen eserlerin umuma arz yetkisi, yine tüm eser sahiplerine ait olacaktır. Taraflardan birinin, diğerlerinin rızası olmaksızın eseri umuma arz etmesi, rızası olmayan eser sahiplerinin manevi haklarının ihlali niteliğinde sayılacaktır. Bununla birlikte her bir eser sahibi, FSEK m. 9/2 uyarınca umuma arz için diğer eser sahiplerinin iştirakini talep edebilir ve taraflardan birinin geçerli bir sebebi olmaksızın bu talebi reddetmesi durumunda umuma arz için mahkemeden karar alınabilir.

Bir eserin umuma arz edildiğinden bahsedilebilmesi için, eser sahibinin bu yönde bir iradesinin bulunması, bizzat eser sahibi veya onun yetkilendirdiği kişi tarafından eserin topluma ulaştırılması gereklidir. Eserin, sahibi tarafından sadece kendi yakın çevresine gösterilmesi, eserin basım evine baskıya gönderilmesi umuma arz olarak nitelendirilmemelidir²¹. Umuma arzdan kasıt, eserin ülke bütününde veya belli bir kısmında, bir kitleye, topluluğa sunulması, alenileştirilmesidir. Buna karşılık Tekinalp, umuma arz unsurunu daha geniş yorumlayarak eserin bir grup şahsın bilgisine sunulmasının yeterli olacağını belirtmektedir. Bu noktada üzerinde durulması gereken

¹⁹ Yavuz/Alıca/Merdivan, s. 261, 262.

²⁰ Yavuz/Alıca/Merdivan, s. 267.

²¹ Yavuz/Alıca/Merdivan s. 262.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

bir başka konu, alenileşme ile umuma arz kavramları arasındaki farktır. Umuma arz, eser sahibinin rızası olsun veya olmasın herhangi bir şekilde eserin kamuya sunulmasıyken alenileşme, eser sahibinin rızası ile gerçekleşir. Bu nedenle Tekinalp'in de belirttiği üzere *"hak sahibinin rızası ile umuma arz edilen eser alenileşmiş sayılır."*²² Bir eserin alenileşmesi ve umuma arzı arasındaki sonuç farkı, bir eser alenileştikten sonra geri alınamayacakken, sahibin rızası bulunmaksızın umuma arzın geri alınabilmesidir. Ayrıca umuma arzın eser sahibinin rızası dışında gerçekleşmesi durumunda bu arz eylemi, eser sahibi aleyhine sonuç doğurmayacaktır. Bunun sonucu olarak da alenileşmemiş eserler kanuni ve akdi bir rehin hakkının, cebri icranın veya hapis hakkının konusu olamayacaktır²³.

Bir üst paragraftaki açıklamalara paralel olarak umuma arz, eser sahibinin iradesine uygun olarak kendisi veya yetkilendirdiği 3. kişi tarafından eserin ilk kez alenileşmesini sağlayan ve doğası gereği sadece bir kez gerçekleştirilebilecek bir eylemdir²⁴. Bu nedenledir ki bu eylemin geri alınması eser alenileştikten sonra mümkün değildir. Bununla birlikte manevi haklardan umuma arz salahiyetinin ilk umuma arz ile sınırlı olup olmadığı hususu tartışmalıdır. Şayet umuma arz hakkının sadece ilk kamuya sunma ile sınırlı olduğu kabul edilirse bu durumda daha sonradan gerçekleşecek izinsiz umuma arz eylemlerine karşı sadece mali hak sahipleri çıkabilecektir. Buna karşılık umuma arz hakkının kapsamı daha geniş değerlendirilerek her umuma sunma için yeniden bu hakkın doğacağı kabul edilirse, bu durumda sonradan gerçekleşecek izinsiz umuma sunmalar manevi hakkın ihlali kapsamına girecektir. Bu doğrultuda Yargıtay, vermiş olduğu bir kararda, her ne kadar eserin kamuya sunulmasının bir defalık bir hukuki eylem olduğunu belirtse de, fikri mülkiyet hukukundaki tükenme ilkesinin manevi haklara uygulanamayacağını, bunun neticesinde de daha önceden kamuya sunulmuş ve alenileşmiş bir eserin sonradan üçüncü kişilerce izinsin tekrar kamuya

²² Tekinalp, s. 154.

²³ Yavuz/Alıca/Merdivan, s. 265.

²⁴ Hirsch, (nakleden Yavuz, Alıca, Merdivan, s. 263).

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

sunumu halinde eser sahibinin FSEK madde 14'ten doğan hakkını kullanabileceğini ve FSEK m. 70/1 uyarınca tazminat talep edebileceğini belirtmiştir²⁵. Kanaatimizce Yargıtay'ın bu uygulaması yerinde değildir zira umuma arz salahiyeti, yukarıda da belirtildiği üzere, eserin yaratılmasından sonra eser sahibinin kendi dünyasından çıkarak dış dünyaya sunulması hakkıdır. Bu hakkın ne zaman, nasıl, nerede ve kimin tarafından kullanılacağına karar verme yetkisi münhasıran eser sahibine aittir ve eser sahibi bu hakkını kullanıp eseri alenileştirdikten sonra bu hakkın üçüncü kişilerce ihlal edilmesi mümkün değildir. Eser sahibinin veya eser sahibinin mali haklarını devrettiği üçüncü kişilerin mali haklarının ihlalden bu noktada söz edebiliriz ve bu doğrultuda hakkı ihlal edilen kişiler mali haklara ilişkin koruma hükümleri doğrultusunda ihlale karşı çıkabilir. Buna ek olarak ve daha sonra kapsamlı şekilde açıklanacağı üzere FSEK madde 14/3 uyarınca eser sahibinin şeref ve haysiyetini zedeleyecek her türlü işlem ve eyleme karşı da eser sahibi her zaman karşı çıkabilmektedir. Tüm bu açıklamalar kapsamında bir defa gerçekleştirilebilen ve sonucunda eserin alenileştiği umuma arz salahiyetinin, sonraki umuma arz ihlalleri durumunda da koruma sağlamasına yönelik görüş kanımca isabetsizdir.

Eser sahibi, umuma arz salahiyetini bizzat kullanabileceği gibi bu hakkın kullanılması yetkisini gerçek veya tüzel üçüncü bir kişiye bırakabilir. Hakkın kullanılmasının devri herhangi bir şekle tabi değildir²⁶. Bu fikri destekler nitelikte FSEK m. 40 örnek olarak verilebilir²⁷. Bu yetki devrinde devralan tarafın, eser sahibinin umuma arz için belirlediği şartlara riayet etmesi ve eser sahibinin şeref ve haysiyetini koruma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu konudaki bir başka husus, sarıh bir şekilde umuma arz hakkının devredilmemesine rağmen mali hakların devri konusudur. İşin doğası gereği bir eserin mali haklarından yararlanılabilmesi için, öncelikle o eserin

²⁵ Yargıtay 11. HD, 2007/576 E. ve 2008/2292 K. ve 28.02.2008 T. kararı, www.kazanci.com.tr. Erişim Tarihi: 4.1.2016

²⁶ Yavuz/Alıca/Merdivan, s. 270.

²⁷ FSEK m. 40 f.2: "Üzerlerine, sahibi tarafından sarahaten menedici bir kayıt konulmuş olmadıkça güzel sanat eserleri, malikleri veya bunların muvafakatiyle başkaları tarafından umumi mahallerde teşhir edilebilir".

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

alenileşmiş olması gerekir. Bu bağlamda henüz alenileşmemiş bir eserin FSEK'te belirtilen mali haklarının devrine ilişkin yapılan bir sözleşmede, umuma arza ilişkin açık bir yasaklama veya kayıt yoksa umuma arz yetkisinin de kanun gereğince devredilmiş olduğu kabul edilmelidir²⁸. Aynı şekilde kimi eserlerde mali hakların devri olmamasına rağmen eserin mülkiyetinin üçüncü bir kişiye devri de umuma arz hakkını kapsayabilecektir. Bir tablonun satılması ve bunun sonucunda satın alan kişinin malik sıfatıyla bunu dilediği gibi kullanması (evinde duvara asması veya bir galeride sergilemesi) ile eser umuma arz edilmiş olacaktır²⁹. Bu noktada eklemek gerekir ki, FSEK m. 58 uyarınca mali bir hak iktisap eden kişi kararlaştırılan sürede veya süre tayin edilmemişse münasip bir zaman içinde iktisap ettiği haktan gereği gibi faydalanmazsa ve bu nedenle eser sahibinin menfaatleri esaslı şekilde ihlal edilirse bu durumda eser sahibinin sözleşmeden cayma hakkı haizdir. Bu madde her ne kadar mali haklar için düzenlenmiş olsa da mali ve manevi haklar birbirleriyle bağlantılı olduğundan mali hakkın kullanılmaması aynı zamanda manevi bir hakkın da ihlalini doğurabilecektir. Bu nedenle açıklanan hususlar neticesinde eser sahibinin mali haklara ilişkin sözleşmesinden cayması durumunda mali hakları ile birlikte manevi hakları kullanma yetkisi de kendisine geri dönecektir³⁰.

C. UMUMA ARZI MENETME YETKİSİ

Önceki bölümlerde de belirtildiği üzere eser sahibi eserini kendisi umuma arz edebileceği gibi eserin umuma arz yetkisini üçüncü bir kişiye de devredebilir. Bu devir ile umuma arz yetkisini devralan kişi, bu yetkinin kullanılması sırasında eser sahibinin şeref ve itibarını zedelediği takdirde eser sahibi FSEK m. 14/3 uyarınca umuma arzı menedebilir. Tekinalp'e göre eser sahibinin şeref ve itibarının zedelenmesi durumunda

²⁸ Erel, N. Şafak: Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 3. Bası, Ankara 2009, s. 137.

²⁹ Ateş, Mustafa: Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Ankara 2003, s. 135.

³⁰ Öztan, Fırat: Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara 2003, s.301.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

eser sahibi hayattayken dahi FSEK m. 19’da belirtilen sağ kalan eş, çocuklar, anne ve baba gibi yakınlar da bu hakkı kullanabilecektir³¹. Bunun yanı sıra, eser sahibinin bu hakkını kullanmaması durumunda ve eserin memleketin kültürü bakımında önemli bulunması halinde Kültür ve Turizm Bakanlığı FSEK m. 19/5 uyarınca eser sahibine tanınan hakları kendi namına kullanabilecektir. Ayrıca eser sahibinin kişilik haklarını koruyan FSEK m. 14/3 hükmü, eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl süreyle bir alt paragrafta belirtilen mirasçılar tarafından da kullanılabilir.

Eser sahibinin FSEK madde 14’ün birinci fıkrasında belirtilen umuma arz salahiyetinin şeklini, zamanını ve diğer özelliklerini tespit etmemişse veya üçüncü bir kişiye devretmemişse, bu durumda hakların kullanımı eser sahibinin ölümünden sonra vasiyeti tenfiz memuruna, bunun da tayin edilmemesi durumunda sağ kalan eşi ile çocuklarına ve atanmış mirasçılara, annesi, babası ve kardeşlerine geçecektir. Hakkın kullanımı kanunun açık hükmü uyarınca bir önceki cümlede belirtilen sıra ile geçecektir.

Son olarak, eser sahibinin bu tür eylemlerle ilgili olarak menetme hakkından sözleşme ile feragat etmesi FSEK m. 14/3 uyarınca hükümsüzdür.

D. ESERİN MUHTEVASI HAKKINDA BİLGİ VERME HAKKI

FSEK m. 14 fıkra iki uyarınca, bütünü veya bir kısmı alenileşmemiş olan veya ana hatları henüz umuma tanıtılmayan bir eserin içeriği hakkında malumat verme hakkı sadece eser sahibine aittir. İçerik hakkında bilgi verme hakkının da eser sahibine tanınması, eser sahibinin umuma arz hakkını tamamlar niteliktedir. Bu hak, doğası gereği eserin umuma arzına kadar sahip olunabilecek bir haktır, eserin umuma arzı ile hak kendiliğinden sona erecektir³². Eserin muhtevası hakkında bilgi verme, eserin umuma arzından daha dar kapsamda eser hakkında genel hatlarıyla açıklama yapılması anlamına gelmektedir. Eser hakkında bilgi verme, üçüncü kişilerce eserin iktibasına

³¹ Tekinalp, s. 156.

³² Yavuz/Alıca/Merdivan, s. 278.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

imkân verecek nitelikte olduğu takdirde eser hakkında bilgi vermek değil, eserin alenileşmesinden bahsedilebilecektir³³.

Bu konuda ayrıca belirtmek gerekir ki, bir eserin mali haklarını devralan kişinin, devir işleminde özel olarak aksi belirtilmediği sürece, ekonomik olarak eserden faydalanabilmesi için eserin umuma arz yetkisini devraldığı kabul edilmektedir. Buna paralel olarak umuma arzın daha dar kapsamlısı olan eser muhtevası hakkında bilgi verme hakkının da yine aksi devir işleminde belirtilmediği takdirde devralana mali haklarla birlikte geçtiğini kabul etmek gerekir³⁴.

II. UMUMA ARZ SALAHİYETİ HAKKININ KORUNMASI

Genel olarak FSEK'te eser sahibine tanınan haklar, yine FSEK'te düzenlenen hukuk ve ceza davaları ile koruma altına alınmıştır. Bu kapsamda bir hakkın ihlali durumunda ikame edilebilecek hukuk davaları; eser sahibinin tespiti, tecavüzün ref'i, tecavüzün men'i, tazminat davası ve vekâletsiz iş görmeden kaynaklanan davadır³⁵. Eser sahipliğinden doğan hakların ihlalinin kaynağı, ihlal edenle hak sahibi arasında bir sözleşme yoksa TBK madde 49 anlamında haksız fiil olacaktır. Bununla birlikte FSEK'te yer alan özel nitelikteki düzenlemeler nedeniyle özel kanun hükümleri uygulanacaktır, düzenleme yapılmayan konularda ise TBK madde 49 ve devamında haksız fiillere ilişkin genel hükümleri uygulama alanı bulacaktır³⁶. Zamanaşımı süreleri buna bir örnek olarak verilebilir. Umuma arz salahiyetinin doğası gereği bu hakkın ihlali durumunda söz konusu olabilecek davalar tecavüzün ref'i, tecavüzün men'i ve tazminat davalarıdır. Bunlar ayrı başlıklar altında incelenecektir.

³³ Erel, s. 140; Ateş, s. 138.

³⁴ Yavuz/Alıca/Merdivan, s. 279.

³⁵ Tekinalp, s. 289.

³⁶ Kılıçoğlu, Ahmet: "Fikri Hakların İhlalinde Hukuksal Koruma Yolları (Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Olarak)", TBB Dergisi, Sayı 54, 2004, s.57.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

A. TECAVÜZÜN REF'İ DAVASI

Tecavüzün ref'i davası, FSEK madde 66'da genel olarak, madde 67'de ise manevi hakların ihlali konusunda düzenlenmiştir. Tecavüzün ref'i davası, ihlale neden olan saldırının veya etkilerinin devam etmesi durumunda ikame edilebilecek bir davadır. Genel hatlarıyla FSEK madde 66/2 uyarınca tecavüzün ref'i davasında tecavüz edenin kusuru aranmaz. Bunun yanı sıra eser sahibinin de zarara uğraması şartı aranmaz. Yine buna ek olarak aynı maddenin ilk fıkrasında, tecavüzün bir işletmenin çalışanı veya temsilcisi tarafından gerçekleştirilmesi durumunda işletmenin de tecavüzden sorumlu olacağını düzenlemiştir. Bu düzenleme, TBK madde 66'da düzenlenen adam çalıştırmanın sorumluluğu hükümlerine paralel bir düzenleme olması ve farklı bir uygulama ön görmemesine rağmen tekrar mahiyetinde FSEK'te de yer almış olması nedenleriyle eleştirilmiştir³⁷.

Manevi hakların ihlalinde tecavüzün ref'i davası, madde 67'de düzenlenen şekilde ikame edilecektir. Bu doğrultuda maddenin ilk fıkrası, alenileşmemiş eserin umuma arzı hakkının ihlalini düzenlemiştir. Bu maddede tecavüzün ref'i davası eser sahibi aleyhine sınırlandırılmıştır, şöyle ki, davanın ikame edilebilmesi, umuma arz işleminin çoğaltılmış nüshaların yayınlanması suretiyle gerçekleşmesi şartına bağlanmıştır.³⁸ Bu noktada çoğaltılan eserlerin yayınlanması, tecavüzün ref'i davasının açılabilmesi için en önemli unsurdur zira eserler yetkisiz kişilerce çoğaltılmasına rağmen yayınlanmaması halinde, alenileşmemiş eser yine umuma arz edilmemiş olacak ve bu hakkın ihlalinden bahsedilemeyecektir. Böyle bir durumda umuma arz salahiyeti kapsamında tecavüzün men'i davası açılabilmesi gibi mali hakların ihlali kapsamında da tecavüzün ref'i davası ikame edilebilecektir³⁹.

³⁷ Kılıçoğlu, Ahmet: "Koruma Yolları", s. 64.

³⁸ Tekinalp, s. 296.

³⁹ Tekinalp, s. 297.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

Tecavüzün ref'i davası, doğası gereği var olan ihlali durdurma ve devamını engelleme amaçlı olduğundan, ülkemizde oldukça uzun süren yargılamalar süresince hakkın ihlalini engellemek adına FSEK madde 66/4'te ihtiyati tedbir hükmü düzenlenmiştir⁴⁰. Buna göre mahkeme, tecavüzün kapsamı, meydana gelmesi, kusur oranı ve muhtemel zararları göz önünde bulundurarak gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Maddede alınacak tedbirlerin neler olduğu belirtilmemiştir, bu nedenle mahkemenin alacağı tedbir kararında her olayın özelliğini göz önünde bulundurarak gerekli tedbirleri alması mümkündür.

B. TECAVÜZÜN MEN'İ DAVASI

Tecavüzün men'i davası, FSEK madde 69'da düzenlenmiştir. Kanun sistematığı bu noktada eleştirilmektedir zira madde sıralaması açısından hak sahibinin olası bir ihlal durumunda yaşayacağı aşamalar düşünüldüğünde öncelikle tecavüzün men'i davası, sonrasında ise tecavüz gerçekleştikten sonra tecavüzün ref'i davası düzenlenmesi gerekirken kanunun mevcut durumunda bu iki davadan ref'in önce, men'in sonra düzenlenmesi isabetli bulunmamaktadır⁴¹. Kanun sistematığına yapılan bu eleştiriler haklı olmakla birlikte, maddelerin bu şekilde düzenlenmiş olmasının nedeni kanımca, tecavüzün ref'i hususunun daha ayrıntılı şekilde düzenlenmiş olması ve tecavüzün men'i hususunun ref'e yapılan atıflarla düzenlenmiş olmasıdır. Yapılan haklı eleştirilere rağmen bu çalışmada da tecavüzün men'i davası açıklanırken tecavüzün ref'i davasına atıflarda bulunulduğundan, öncelikle tecavüzün ref'i, ardından tecavüzün men'i davaları incelenmiştir.

Bu dava çeşidinde de ihlali gerçekleştirenin kusuru veya hakkı ihlal edilenin zarara uğraması aranmamaktadır. Bu dava tecavüzün ref'i davasının aksine tecavüzün henüz gerçekleşmediği fakat tecavüz tehlikesinin bulunduğu dönemde ikame

⁴⁰ Kılıçoğlu, Ahmet: "Koruma Yolları", s.65.

⁴¹ Kılıçoğlu, Ahmet: "Koruma Yolları", s. 73.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

edilebilecek, önleyici nitelikte bir davadır⁴². Bununla birlikte tecavüzün men'i davası tecavüzün gerçekleşikten sonra, devam etmesi veya tekrarı muhtemel görünen hallerde de ikame edilebilecektir. Bu doğrultuda tecavüzün men'i davası, ihlal henüz doğmadan veya tekrar edilmesi tehlikesine karşı tehlikeyi kaynağında durdurmayı hedeflemektedir⁴³.

Tecavüzün men'i davasında, tecavüzün ref'i davasının aksine dava sonuçları kanunda ayrı ayrı düzenlenmemiştir. Bunun nedeni ise bu dava türünde henüz bir ihlal mevcut olmadığından ve sadece ihlal tehlikesinden bahsedebileceğinden mali veya manevi haklara ilişkin ikame edilecek tecavüzün men'i davalarında sonuç aynı olacaktır ve tecavüz tehlikesi önlenecektir⁴⁴.

C. TAZMİNAT DAVASI

FSEK madde 70, mali ve manevi hakların ihlali karşısında ikame edilebilecek tazminat davalarını düzenlemiştir. Manevi hakların ihlali halinde uygulanacak hüküm, maddenin birinci fıkrasında kaleme alınmıştır, buna göre manevi hakları ihlal edilen kişiler, uğradığı manevi zarara karşı sadece manevi tazminat ödenmesi için dava açma hakkını haizdir. Bu düzenleme oldukça eleştirilmektedir ve manevi hakları ihlale uğrayan kişilerin maddi zararlarını tazmin etmesini engelleyici niteliktedir. Bu noktada kanun koyucu, FSEK'te düzenlenen manevi hak ile manevi tazminat hakkını karıştırmış, bu nedenle manevi hakkı ihlal edilen bir kişinin sadece manevi zarara uğrayabileceğini ön görerek böyle bir düzenlemeye gitmiştir⁴⁵.

Gerçekten de manevi hakkı ihlal edilen bir kişinin maddi zarara uğraması mümkündür. Umuma arz salahiyetinin ne zaman, nerede kullanılacağı daha önce de

⁴² Tekinalp, s. 309.

⁴³ Kılıçoğlu, Ahmet: "Koruma Yolları", s. 74.

⁴⁴ Kılıçoğlu, Ahmet: "Koruma Yolları", s. 76.

⁴⁵ Kılıçoğlu, Ahmet: "5846'daki Hatalı Bir Değişiklik Açısından Manevi Hakların İhlalinden Doğan Zararın Tazmini", FMR Cilt: 1, Sayı 2001/3 s. 26-27.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

belirtildiği üzere hak sahibine aittir. Tarihi veya siyasi bir edebiyat eserinin hak sahibinin rızası hilafına toplumsal açıdan uygun olmayan bir zamanda umuma arz edilmesi ve bu nedenle yazarın eleştirilmesi, satılan kitap sayılarının düşmesi ve gelir kaybı, manevi bir hak olan umuma arz salahiyetinin ihlali sonucunda hak sahibinin maddi zarara uğramasına bir örnek olarak gösterilebilir. Nitekim FSEK'teki düzenlemeler dahilinde manevi hakların zarara uğraması nedeniyle maddi tazminat davası açılmasa da, yukarıda belirtildiği üzere hakkı ihlal edilen eser sahibi, TBK genel hükümleri uyarınca haksız fiil nedeniyle maddi zararını tazmin edebilecektir⁴⁶.

4110 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda yeni kanunda madde 70/1'de, kanunun önceki halinden farklı olarak mütecavizin kusurundan bahsedilmemektedir. Değişiklik yapılan maddenin gerekçesinde özetle, madde metninin, BK madde 49'da (şahsi menfaatlerin haleldar olması) düzenlenen hükümlere paralel şekilde kusur aranmaksızın zararın tazmin edilmesi uygulamasına yaklaştırıldığı belirtilmiştir. Tekinalp tarafından da, borçlar hukuku doktrininin hakim görüşünde BK madde 49'da kusursuz sorumluluğun düzenlenmediği görüşü benimsenmiş ve kusurun arandığı belirtilmişse de, bu görüşün FSEK'te düzenlenen tazminat talebi için geçerli olmadığı, kanunun diğer hükümleri ile birlikte yapılacak bir değerlendirmede tazminat davası için de kusursuz sorumluluk prensibinin geçerli olması gerektiği belirtilmiştir⁴⁷. Bunun yanı sıra mahkeme, FSEK madde 70 fıkra 1'in son cümlesi uyarınca para ödenmesi yerine veya para ödenmesiyle birlikte başkaca yaptırımlara da hükmedebilecektir.

SONUÇ

Bu çalışmada temel olarak FSEK'te düzenlenen manevi haklardan umuma arz salahiyeti ve bu hakkın korunması hususu incelenmiştir. İnceleme kapsamında bu kavramı ilgilendiren manevi hak, eser, eser sahibi, alenileşme, malumat verme gibi

⁴⁶ Tekinalp, s. 289.

⁴⁷ Tekinalp, s. 312.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

terimler umuma arzı ilgilendirdiği nispette açıklanmıştır. Aynı zamanda umuma arz salahiyetine ilişkin olarak hakkın kullanılması ve tükenmesi, mirasa konu olması, hakkın korunması kapsamında maddi zararın tazmini hususu ve hakkın kullanılmasının üçüncü kişilere zımni olarak devri gibi doktrinde tartışmalı konulara değinilerek farklı görüşlere de yer verilmiştir.

KAYNAKÇA

- Arslanlı, Halil :Fikri Hukuk Dersleri II, Fikir ve Sanat Eserleri, İstanbul 1954.
- Ateş, Mustafa :Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Ankara 2003.
- Erel, N. Şafak :Fikri Hukuk Açısından Müzik Klipleri, FMR Cilt: 6, Sayı 2006/1
- Erel, N. Şafak :Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 3. Bası, Ankara 2009.
- Kılıçoğlu, Ahmet :“Fikri Hakların İhlalinde Hukuksal Koruma Yolları (Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Olarak)”, TBB Dergisi, Sayı 54, 2004.
- Kılıçoğlu, Ahmet :“5846'daki Hatalı Bir Değişiklik Açısından Manevi Hakların İhlalinden Doğan Zararın Tazmini”, FMR Cilt: 1, Sayı 2001/3.
- Öztan, Fırat :Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara 2008.
- Tekinalp, Ünal :Fikri Mülkiyet Hukuku, Dördüncü Bası, İstanbul 2005.
- Yavuz, Levent/Alica, Türkay/Merdivan, Fethi :Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt 1, Ankara 2013.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (“Kanun”), 7 Nisan 2016 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Böylece, Türkiye’nin 1981 yılında imzalayarak taraf olduğu Avrupa Konseyi’nin “Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunmasına İlişkin Sözleşme”den 35 yıl sonra kişisel verilerin işlenmesinde usul ve esasları düzenleyen ilk yasal düzenleme hukuk sistemimize dahil olmuştur.

Bu yazımızda Kanun’un tüm maddelerine değil fakat kişisel veriler tanımı, kişisel verilerin işlenmesi koşulları, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kurum’a başvuru ve şikayet hakkı ile işbu Kanun’un uygulanma alanının dışında kalan İstisnalar’a yer verilecektir.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

I. Kişisel Veri Kavramı ve Kişisel Verilerin İşlenmesi

Kanun’da kişisel veri kavramının tanımı, “kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi” şeklinde yapılmıştır. Dolayısıyla kişisel veriler, gerçek kişilerle sınırlandırılmış olup tüzel kişilere ait bilgiler bu kavramın kapsamının dışında kalmaktadır. Kişisel verilerin işlenmesi ise, kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, elde edilebilir hale getirilmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi ifade etmektedir.

Kanun’da kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızası olmadan işlenemeyeceği kuralı öngörülmüş ardından bu kurala getirilen istisnalar belirtilmiştir. Buna göre, kanunlarda açıkça öngörülmesi; fiili imkansızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması; bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması; veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması; ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması. Dolayısıyla sayılan bu hallerde, ilgili kişilerin açık rızası olmasa da onlara ait kişisel verilerin işlenmesi mümkündür.

II. Özel Nitelikli (Hassas) Kişisel Veriler ve İşlenmesi

Kanun’da kişisel veriler genel kategorisi içinde ayrıca “özel nitelikli kişisel veriler” şeklinde bir sınıflandırma yapılarak, söz konusu verilerin işlenmesi farklı ve özel koşullara tabi kılınmıştır. Buna göre, kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkumiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ike biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veri olup bunların ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır. Ancak, özel nitelikli kişisel verilerden sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel verilerin, kanunlarda öngörülen hallerde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ise, ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kişisel Verileri Koruma Kurulu (“Kurul”) tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır.

III. Kişisel Verilerin Aktarılması

Kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın aktarılması kural olarak yasaktır. Ancak, kişisel verilen yukarıda belirtilen açık rıza aranmaksızın işlenmesi hallerinden biri varsa ya da yeterli önlemler alınmak kaydıyla özel nitelikteki kişisel verilerin işlenmesi şartlarından birinin bulunması halinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin aktarılması mümkündür. Aynı kural ve istisna; kişisel verilerin yurtdışına aktarılması açısından da söz konusu olup, bu durumda ayrıca ek olarak yeterli korumanın bulunması; yeterli korumanın bulunmaması durumunda da Türkiye’deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurul’un izninin bulunması şartları aranmıştır. Kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye’nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurulun izniyle yurt dışına aktarılabilir.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

IV. Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri ve İlgilinin Hakları

Veri sorumlusu veya yetkilendirdiği kişi, kişisel verilerin elde edilmesi sırasında ilgili kişilere; veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği, işlenen kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılabilceğı, kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi ile Kanun’da belirtilen hakları konusunda bilgi vermekle yükümlüdür. Herkes, veri sorumlusuna başvurarak kendisiyle ilgili; kişisel veri işlenip işlenmediğini öğrenme, kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme, kişisel verilerin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme, yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme, kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması halinde bunların düzeltilmesini isteme, Kanun’da öngörülen şartlar çerçevesinde kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme, kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme, işlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle kişinin kendisi aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme, kişisel verilerin kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması halinde zararın giderilmesini talep etme haklarına sahiptir.

V. Başvuru ve Şikayet Hakkı

İlgili kişi, bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili taleplerini yazılı olarak veya Kurulun belirleyeceğı diğer yöntemlerle veri sorumlusuna iletir. Veri sorumlusu başvuruda yer alan talepleri, talebin niteliğine göre en kısa sürede ve en geç otuz gün içinde ücretsiz olarak sonuçlandırır. Ancak, işlemin ayrıca bir maliyeti gerektirmesi hâlinde, Kurulca belirlenen tarifiedeki ücret alınabilir. Veri sorumlusu ilgilinin talebini kabul edebilir veya gerekçesini açıklayarak reddedebilir. Veri sorumlusunun cevabı ilgili kişiye yazılı olarak veya elektronik ortamda bildirilir. Başvuruda yer alan talebin kabul edilmesi hâlinde veri sorumlusunca gereğı yerine getirilir. Başvurunun veri sorumlusunun hatasından kaynaklanması hâlinde alınan ücret ilgiliye iade edilir.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

Başvurunun reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya süresinde başvuruya cevap verilmemesi hâllerinde; ilgili kişi, veri sorumlusunun cevabını öğrendiği tarihten itibaren otuz ve her hâlde başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde Kurula şikâyetle bulunabilir. Kanun'un 13. maddesi uyarınca başvuru yolu tüketilmeden şikâyet yoluna başvurulamaz. Kişilik hakları ihlal edilenlerin, genel hükümlere göre tazminat hakkı saklıdır.

Kurul, şikâyet üzerine veya ihlal iddiasını öğrenmesi durumunda resen, görev alanına giren konularda gerekli incelemeyi yapar. 1/11/1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunun 6. maddesinde belirtilen şartları taşımayan ihbar veya şikâyetler incelemeye alınmaz. Devlet sırrı niteliğindeki bilgi ve belgeler hariç; veri sorumlusu, Kurulun, inceleme konusuyla ilgili istemiş olduğu bilgi ve belgeleri on beş gün içinde göndermek ve gerektiğinde yerinde inceleme yapılmasına imkân sağlamak zorundadır. Şikâyet üzerine Kurul, talebi inceleyerek ilgililere bir cevap verir. Şikâyet tarihinden itibaren altmış gün içinde cevap verilmezse talep reddedilmiş sayılır. Şikâyet üzerine veya re'sen yapılan inceleme sonucunda, ihlalin varlığının anlaşılması hâlinde Kurul, tespit ettiği hukuka aykırılıkların veri sorumlusu tarafından giderilmesine karar vererek ilgililere tebliğ eder. Bu karar, tebliğden itibaren gecikmeksizin ve en geç otuz gün içinde yerine getirilir. Şikâyet üzerine veya re'sen yapılan inceleme sonucunda, ihlalin yaygın olduğunun tespit edilmesi hâlinde Kurul, bu konuda ilke kararı alır ve bu kararı yayımlar. Kurul, ilke kararı almadan önce ihtiyaç duyması hâlinde, ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini de alabilir. Kurul, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve açıkça hukuka aykırılık olması hâlinde, veri işlenmesinin veya verinin yurt dışına aktarılmasının durdurulmasına karar verebilir.

VI. Kişisel Verileri Koruma Kurumu

Bu Kanunla verilen görevleri yerine getirmek üzere, idari ve mali özerkliğe sahip ve kamu tüzel kişiliğini haiz Kişisel Verileri Koruma Kurumu kurulmuştur. Kurum

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

Başbakanlıkla ilişkilidir. Kurumun merkezi Ankara'dadır. Kurum, Kurul ve Başkanlıktan oluşur. Kurumun karar organı Kişisel Verileri Koruma Kuruludur. Kurul, dokuz üyeden oluşur. Kurulun beş üyesi Türkiye Büyük Millet Meclisi, iki üyesi Cumhurbaşkanı, iki üyesi Bakanlar Kurulu tarafından seçilir.

VII. Kurulun görev ve yetkileri

Kurulun başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

1. Kişisel verilerin, temel hak ve özgürlüklere uygun şekilde işlenmesini sağlamak.
2. Kişisel verilerle ilgili haklarının ihlal edildiğini ileri sürenlerin şikâyetlerini karara bağlamak.
3. Şikâyet üzerine veya ihlal iddiasını öğrenmesi durumunda resen görev alanına giren konularda kişisel verilerin kanunlara uygun olarak işlenip işlenmediğini incelemek ve gerektiğinde bu konuda geçici önlemler almak.
4. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için aranan yeterli önlemleri belirlemek.
5. Veri Sorumluları Sicilinin tutulmasını sağlamak.
6. Kurulun görev alanı ile Kurumun işleyişine ilişkin konularda gerekli düzenleyici işlemleri yapmak.
7. Bu Kanunda öngörülen idari yaptırımlara karar vermek.

VIII. İstisnalar

Bu Kanun hükümleri aşağıdaki hâllerde uygulanmaz:

1. Kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi.
2. Kişisel verilerin resmi istatistik ile anonim hâle getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

3. Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi.
4. Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi.
5. Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi.

IV. Yürürlük Tarihi Ertelenen Maddeler

Kanun'un 32. maddesinde yürürlük konusunda özel bir belirleme yapılmıştır. Buna göre, Kanun'un 8., 9.,11.,13.,14.,15.,16.,17. ve 18. maddeleri, yayım tarihinden itibaren altı ay sonra (07.10.2016) diğer maddeler ise yayımı tarihinde (07.04.2016) yürürlüğe girer. Yürürlüğü ertelenen maddeler arasında; kişisel verilerin aktarılması, kişisel verilerin yurtdışına aktarılması, ilgili kişinin hakları, veri sorumlusuna başvuru, Kurul'a şikayet, kişisel verilere ilişkin suçlar ve kabahatler gibi önemli hükümler yer almaktadır.

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

HUKUK SİSTEMİMİZDE “YENİ” BİR KANUN YOLU: *İSTİNAF*

7 Kasım 2015 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Adalet Bakanlığı kararı ile bölge adliye mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin tüm yurttaki 20 Temmuz 2016 tarihinde göreve başlaması öngörülmektedir. Böylece, yargılama hukuku sistemimizde hem adli yargı kolu hem de idari yargı kolu bakımından geçerli olacak şekilde üç dereceli sisteme geçilmektedir. Buna göre, ilk derece mahkeme kararlarına karşı doğrudan temyiz yoluna başvurulamayacak ve öncelikle istinaf yoluna başvurulması gerekecektir. Dolayısıyla adli ve idari yargıda, 20 Temmuz 2016 tarihi itibarıyla iki aşamalı bir kanun yolu sistemi söz konusu olacaktır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Geçici 3. Maddesi, bölge adliye mahkemelerinin Resmi Gazete’de ilan edilecek göreve başlama tarihine kadar, 1086 sayılı Kanunun temyize ilişkin yürürlükteki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur. Yine aynı madde gereği, bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında, kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanun'un 427 ila 454. madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunur. Bu hükme göre, ilk derece mahkemesi kararlarına karşı 1086 sayılı Kanun hükümleri uyarınca temyiz ve ardından karar düzeltme yoluna başvurulmaktaydı. Ancak bölge adliye mahkemelerinin göreve başlaması ile birlikte hem 6100 sayılı Kanun'da öngörülen temyiz ve istinafa ilişkin hükümler uygulama alanı bulacak hem de karar düzeltme yoluna -6100 sayılı HMK'da karar düzeltme yolu düzenlenmediğinden- artık başvurulamayacaktır.

Öte yandan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda yapılan değişiklik ile Kanun'un 54. maddesinde düzenlenen karar düzeltme yolu kaldırılmıştır. Karar düzeltme yoluna başvurulamayacak ve yeni kanun yolu hükümlerine tabi olacak kararlar hakkında Geçici 8. madde şu hükmü içermektedir:

“İvedi yargılama usulü hariç olmak üzere bu Kanunla idari yargıda kanun yollarına ilişkin getirilen hükümler, 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemelerinin tüm yurttaki göreve başlayacakları tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilmiş kararlar hakkında, kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanır.”

Esasen hukuk yargılama sistemimizde, istinaf kanun yolunun ve istinaf incelemesi yapacak bölge adliye mahkemelerinin kurulması yeni bir olgu olmayıp söz konusu kurumların yasal dayanağını 2004 tarihli “Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun” oluşturmaktadır. Anılan Kanun'un Geçici 1. maddesinde Adalet Bakanlığı'nın, bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde bölge adliye mahkemelerinin kurulması öngörülmüştü. Ancak Kanun'da öngörülen sürenin dolmasından yaklaşık on yıl sonra bölge adliye mahkemelerinin göreve başlaması mümkün olmuştur. Adalet Bakanlığı'nın kararı uyarınca, hukuk mahkemelerinin verdiği kararlara ilişkin istinaf incelemesi yapmak üzere toplam 15 bölge adliye mahkemesi kurulmuştur: İstanbul, Bursa, İzmir, Ankara, Konya, Samsun, Adana, Erzurum,

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

Diyarbakır, Antalya, Gaziantep, Kayseri, Sakarya, Trabzon ve Van bölge adliye mahkemeleri.

İdari yargılama sistemimiz açısından ise, bölge idare mahkemeleri halihazırda görev yapmakla birlikte söz konusu mahkemelerin tam olarak bir istinaf mahkemesi olduğu söylenemez. Bu bakımdan, 2576 sayılı Kanun'da da değişiklik yapılarak, itiraz kanun yolu kaldırılmış ve bölge idare mahkemelerine istinaf başvurularını inceleme görevi verilmiştir. Dolayısıyla, adli yargıdan farklı olarak idari yargıda ilk defa bölge mahkemelerinin kuruluşundan ziyade, kurulu bölge idare mahkemelerinin görev alanı değiştirilmiştir. Bu kapsamda, toplam 8 bölge idare mahkemesi istinaf mahkemesi olarak çalışacaktır: İstanbul, Bursa, İzmir, Ankara, Konya, Samsun, Erzurum ve Gaziantep bölge idare mahkemeleri.

Ancak, 1 Mart 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurul Kararı ile kurulan bölge adliye mahkemelerinin ve bölge idare mahkemelerinin ilk etapta 7 merkezde faaliyete geçirilmesi öngörülmüştür. Böylece her bir bölge için daire sayısının artırılması suretiyle Yargıtay'daki ve Danıştay'daki ihtisaslaşmaya benzer şekilde ihtisas daireleri oluşturularak uygulama birliğinin temin edilebileceği ve bu şekilde içtihat farklılıklarının azaltılarak ihtisaslaşmada etkinlik ve verimliliğin sağlanabileceğinin düşünüldüğü, HSYK kararında ifade edilmiştir. Söz konusu Karar ile 20 Temmuz 2016 günü faaliyete başlaması öngörülen bölge adliye mahkemeleri Antalya, Ankara, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir ve Samsun; bölge idare mahkemeleri ise Ankara, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Konya ve Samsun illerinde yer alacaktır.

İstinaf kanun yoluna ilişkin bölge mahkemelerinin görevi bakımından, adli ve idari yargı kolları aşağıda karşılaştırmalı olarak incelenmiştir:

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

İstinaf Yoluna Başvurulabilecek Kararlar

- **Adli Yargı:** HMK m. 341 gereği, ilk derece mahkemelerince verilen nihai kararlar ile ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz taleplerin reddi ve bu taleplerin kabulü halinde, itiraz üzerine verilecek kararlara karşı; kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna başvurulabilir.
- **İdari Yargı:** İYUK m. 45 gereği, idare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi, mahkemenin yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren 30 gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir.

Kesinlik Sınırı (İlk Derece Mahkemesi Kararları İçin)

- **Adli Yargı:** HMK m. 341 miktar veya değeri bin beş yüz Türk lirasını geçmeyen malvarlığı davalarına ilişkin kararlar kesindir. Alacağın bir kısmının dava edilmesi durumunda, kesinlik sınırı alacağın tamamına göre belirlenir. Alacağın tamamının dava edilmesi durumunda, kararda asıl talebinin kabul edilmeyen bölümü bin beş yüz Türk lirasını geçmeyen taraf, istinaf yoluna başvuramaz.
- **İdari Yargı:** İYUK m. 45 gereği, konusu beş bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

Temyizi Kabil İlk Derece Mahkemesi Kararları

- **İdari Yargı:** İYUK m. 45 gereği, ivedi yargılama usulüne tabi olan davalarda istinaf yoluna başvurulamaz. Ancak İYUK m. 20/A gereği, ivedi yargılama usulüne tabi davalarda verilen nihai kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün

Dr. Levent Bıçakcı Hukuk Bürosu
Meydan Sk. No: 1 Beybi Giz Plaza
Kat:13 Maslak, İstanbul
212 290 25 40 – info@leventbicakci.com

içinde temyiz yoluna başvurulabilir. Hangi davaların ivedi yargılama usulüne tabi olduğu İYUK m. 20/A maddesinde, altı bent altında sayma suretiyle belirtilmiştir. Yine İYUK m. 20/B gereği, Millî Eğitim Bakanlığı ile Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan merkezî ve ortak sınavlar, bu sınavlara ilişkin iş ve işlemler ile sınav sonuçları hakkında açılan davalara ilişkin yargılama usulünde verilen nihai kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren beş gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.

- **Adli Yargı:** HMK m.341 gereği, ilk derece mahkemelerinin diğer kanunlarda temyiz edilebileceği veya haklarında Yargıtay'a başvurulabileceği belirtilmiş olup da bölge adliye mahkemelerinin görev alanına giren dava ve işlere ilişkin nihai kararlarına karşı, bölge adliye mahkemelerine başvurulabilir.

Kesinlik Sınırı (Bölge Adliye/Bölge İdare Mahkemesi Kararları İçin)

- **Adli Yargı:** HMK m. 362 gereği miktar veya değeri yirmi beş bin Türk lirasını (bu tutar dahil) geçmeyen davalara ilişkin verilen bölge adliye mahkemelerinin kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulamaz. Ayrıca aynı maddede altı bent altında sayma suretiyle belirtilen bölge adliye mahkemelerinin kararlarına karşı da temyiz yoluna başvurulamaz.
- **İdari Yargı:** İYUK m. 46 gereği, konusu yüz bin Türk lirasını aşmayan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalara ilişkin verilen bölge idare mahkemesi kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulamaz. Ayrıca, aynı maddede, miktar sınırının yanında konu bakımından da sınırlama öngörülmüş olup maddede belirtilenler dışındaki konulara ilişkin verilen bölge idare mahkemesi kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulamayacaktır.